

Three colored circles (dark teal, light teal, and grey) are positioned to the left of a vertical line that precedes the title text.

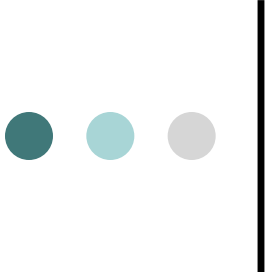
Inovativne prakse procjene utjecaja organizacija civilnoga društva

"Društveni utjecaj organizacija civilnoga društva u
Republici Hrvatskoj - i kako ga mjeriti,,

dr.sc. Gojko Bežovan
dr.sc. Jelena Matančević

CERANEO – Centar za razvoj neprofitnih organizacija

25. rujna 2014.

Socio-kulturni okvir djelovanja OCD

- Nepovoljan socio-kulturni okvir djelovanja OCD za ostvarivanje prepoznatljivog utjecaja
- Problem trajnog povjerenja u djelovanje OCD
- Građani ne prepoznaju koristi od organizacija civilnog društva
- Negativna medijska slika o OCD:
- P. Pavličić „Udruge su rješenje za nezaposlene” (Večernji list, 4.7.2005.)
- G. Milić „Zašto sumnjamo u udruge civilnog društva” (Večernji list, 11.02.2012.)
- dr.sc. Lovrinčević: *„...a ne događa se jer te udruge „civilnog društva” to zapravo nisu, one nisu osnovane na civilnoj, građanskoj platformi, nego na nekoj drugoj... One se ne bave civilnim pitanjima, nego su to kod nas zakamuflirane političke i ideološke platforme, pa ih zato nema smisla financirati iz proračuna”* (Dnevno.hr, 30.7.2014.)

komentari

Za mene 5. kolovoza znači najveću pobjedu Hrvatske vojske u Domovinskom ratu. Ponosim se što sam bio direktni sudionik.

Rahim Ademi, umirovljeni general, u Sl. Dalmaciji

Komentar dana

Premijerko, novac za udžbenike mogli biste prikupiti na “Malo vitra” i puno udruga

NIKOLA SEVER ŠENI

U Hrvatskoj, u kojoj je znanje i obrazovanje na pijedestalu svih vrijednosti, više nema besplatnih udžbenika za sve školare. Država nema 540 milijuna kuna za školske knjige, radne bilježnice, radne listiće... Kriza je i recesija u cijelom svijetu, pa hajde, nekako će se roditelji snaći. Kupit će rabljene knjige, ili nove na

veze s besplatnim udžbenicima. Besplatnih udžbenika nema zato što je u Hrvatskoj od 1990. godine osnovano više od 38.000 nevladinih udruga! Za te udruge je lani, objavila je Vlada u jednom od materijala na posljednjoj sjednici Vlade prije godišnjih odmora, država izdvojila nevjerojatnih 694.757.884,99 kuna

Sjetite se samo Rovinjskog sunca. Ta je udruga državne dotacije trošila kako bi predsjednica Nena Mesić živjela u luksuzu kakav je uvjeren da zaslužuje... A ona nije iznimka, njezina priča koja je dobila i sudski epilog najvjerojatnije je pravilo. Ima udruga koje rade odličan posao. Kođe se bore za prava roditelja, Kriješnice za teško obodjelu djecu, GONG za umirovljenike i

plaću i par tjedana “seminara” u nekom all inclusive resortu tri-četiri vremenske zone unaprijed. I za šaku kuna koje uspiju usiđariti kad fiktivno mijenjaju pipe, kupuju police, tonere za faks mašine... Kad sam premijerki Jadranki Kosor ukazao na ovu proračunsku nebulozu, sve joj je bilo jasno, sve je znala. Pitala me, međutim, kad se već od nje

mouprava, mora osigurati krov nad glavom, priključak struje, vode, telefona i interneta. Za sve ostalo udruge se moraju, poput GONG-a, same snaći. Trebaju pisati, a ne prepisivati, programe i novac umjesto iz proračuna crpiti iz gospodarstva. Ondje ga ima sasvim dovoljno. Doduše, morat će dvaput promisliti hoće li ići na seminar o utjecaju kišne gli-

OTKRIVAMO Kako u Hrvatskoj posluju oni koji ne plaćaju porez na dobit

Na računima udruga ostao je višak od 800 milijuna kuna, a oročile su više od 400 milijuna

Veći broj njih posluje kao tvrtke, po novom zakonu morale bi zato platiti porez

PIŠE
DRAGANA RADUSINOVIĆ

rezovani višak prihoda. Taj je višak na kraju 2012. godine bio nešto veći od godišnjeg prihoda iz proračuna i iznosio je 798 milijuna kuna. po-

Slavko Linić, kroz račune udruga slilo se 13,6 milijardi kuna, 40 posto više nego godinu ranije, što pokazuje da recesija u kojoj ljudi sve teže žive potiče na prijenos novca u sektor u kojem se porez na dobit ne plaća.

Zajmovi i vozniki park

Udruge građana 2012. godine imale su 544,4 milijuna ku-

10.624

udruge građana

9757

zaposlenih

13,6

milijardi kuna
promet po računima

4,37

milijardi kuna vrijedna
imovina

● 1,44 milijarde kuna
vrijedni građevinski objekti
● 987,9 milijuna kuna
vrijedni poslovni objekti

Civilne udruge su nositelji promjena, a ne perači novca

Na lista udruga s prihodima višim od 10 milijuna su Dinamo, HNS, HOO, Posmrtna pripomoć i Hrvatsko društvo skladatelja

PIŠE
GOJKO BEŽOVAN,
profesor na
Pravnom fakultetu

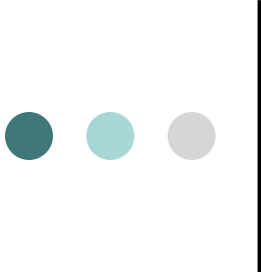
— Hrvatskoj se traže lopovi.

Snažno nepovjerenje iskazano je 1993., kada je u Saboru rečeno "ima-mo Caritas i Crveni križ, ostale nam udruge ne trebaju". Kakve porezne povlastice za davanja u općekorisne svrhe? Udruge peru novac, država

2012. dobile su iz državnog proraču-na 234 milijuna kuna, od igara na sreću 277 milijuna kuna, a 1 milijun od naknade za zaštitu okoliša. Ta se sredstva dijele javnim natječajem za projekte, a njihova je provedba

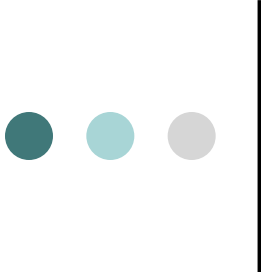
nu, a premalo u razvoj društva.

U europskom kontekstu Vladu treba upozoriti da žurno uskladi statute ustanova kao neprofitnih organizacija koje pružaju socijal-ne, odgojne i obrazovne usluge. Ja-

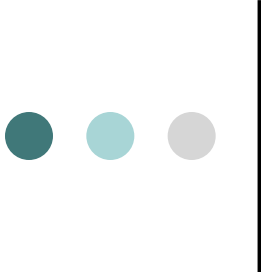
Problematski okvir mjerenja utjecaja OCD

- Problem konceptualizacije OCD/OTS/NPO i operacionalizacije mjerenja utjecaja
- Potreba mjerenja utjecaja i doprinosa OCD kako bi se opravdala sredstva i ukazalo na njihovu nezamjenjivu ulogu / jedinstveno poslanje
- Porast interesa za mjerenje društvenog utjecaja u kontekstu financijske krize i smanjenih financijskih sredstava

Primjer 1. Civicus CSI

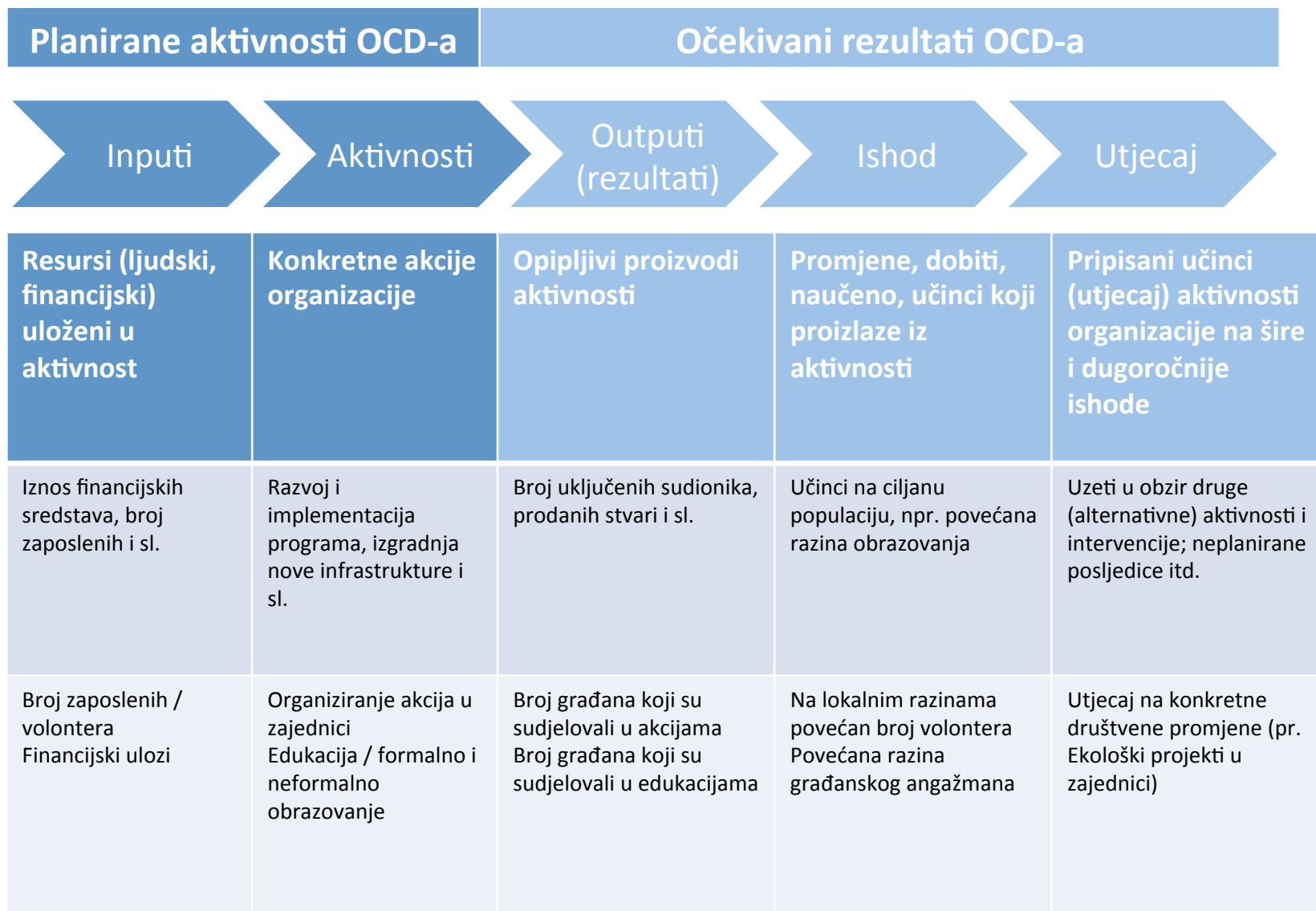
- 3 vala (2000; 2003-2005; 2008-2010)
- Holistička i multidisciplinarna definicija i operacionalizacija CD
- 5 dimenzija istraživanja civilnog društva: građanska participacija; razina organizacije; vrijednosti; utjecaj; okruženje
- Utjecaj: socijalni te na javne politike, pripravnost i utjecaj na stavove i ponašanje građana
- Praćenje utjecaja kroz vrijeme; ostvareni napredak
- Primjeri utjecaja u RH: politike zaštite okoliša; zaštita žena i djece od nasilja; ljudska prava; zaštita prava manjina; udruge potrošača
- CD se javlja kao okvir pozitivne društvene promjene i suvladar

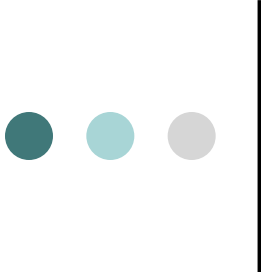

Mjerenje utjecaja metodom „pričanja priče” (*story telling*)

- Metodologija socijalnog utjecaja razvijena za EuSEF i EaSI
- Kvantitativni indikatori često neadekvatni za mjerenje socijalnog utjecaja
- Mjerenje socijalnog utjecaja preko priče - rezultata intervencije na živote korisnika usluga

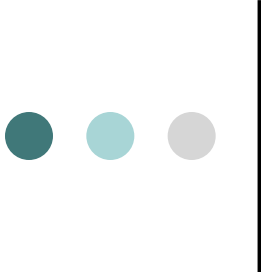
Impact Value Chain (prilagođeno prema EVPA)

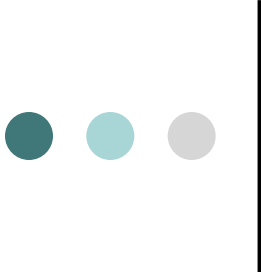
FP7 projekt „Third Sector Impact – TSI“ 2014.-2017.

- Inovativan pristup mjerenja utjecaja (organizacija) trećeg sektora
- Istraživanje utjecaja preko 5 dimenzija: utjecaj na ekonomski razvoj, socijalnu dobrobit građana, inovacije, građanski angažman i razvoj ljudskih resursa
- 3 razine: socijetalna / organizacijska / osobna

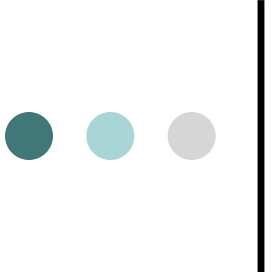
Primjeri predloženih indikatora

- **Socijalna dobrobit i kvaliteta života:** Broj (udio) stanovnika koji navode zadovoljstvo korištenim socijalnim uslugama; Broj (udio) stanovnika koji navode unapređenje njihove kvalitete života
- **Inovacije:** Broja građana korisnika socijalnih inovacija; Broj dionika uključenih u socijalne inovacije
- **Građanski angažman/osnaživanje/izgradnja zajednice:** građani koji podupiru OTS u socijalnim uslugama; Broj (udio) korisnika koji zadržavaju ekonomsku stabilnost u okviru 12 mjeseci nakon završetka programa
- **Ekonomski utjecaj:** Veličina i domet OTS (prihodi, dio u BDP-a); Nova radna mjesta u OTS koji pružaju socijalne usluge
- **Utjecaj na ljudske resurse:** Rast broja volontera; Broj osoba uključenih u programe treninga

Koji je konkretan doprinos i utjecaj OCD? – primjeri u Hrvatskoj

- OCD utirale put prema Bruxellesu, prve stekle *know-how* pisanja i provedbe EU projekata
- Stavile na dnevni red pitanja zaštite različitih ljudskih prava
- 'Posljednje utočište' skupinama u različitim rizicima kojima se političke stranke / vlast ne bavi (pr. Udruga Franak)
- Građani naučili da mogu zaštititi i promicati svoje interese osnivanjem udruga

Pitanja za diskusiju:

- Kako otvoriti dijalog s vlastima i drugim dionicima o doprinosu i utjecaju OCD u Hrvatskoj?
- Koji su primjeri dobre prakse utjecaja OCD?
- Na koji način se civilno društvo javlja kao okvir pozitivne i održive društvene promjene?